

Кога мене ќе ме нема

Колин Оукли

„Животот е пријатен. Смртта е спокојна.
Само транзицијата е мачна.“

Исак Асимов

**АКО И ТИ САКАШ КНИГИ...
ИЗДАВАЧКА КУЌА САКАМ КНИГИ**

www.sakamknigi.mk

На светот има толку многу книги, а толку малку време...

Строго избрани одлични наслови за сите кои сакаат книги со уникатни приказни достоини за нивното време...

Наслов на оригиналот

Before I go

© 2015 Colleen Oakley

Copyright © за македонското издание

Издавачка куќа Сакам книги, 2015

Издавач Издавачка куќа Сакам Книги

Преведувач Ивана Спасев

Лектор Марија Иванова

Главен уредник Ивана Спасев

Компјутерска обработка Диме Спасев

Дизајн на корица Диме Спасев

Печатење Графостил - Скопје, 2015

Тираж 1000 примероци

Сите права за книгата се задржани. Ниту еден дел од ова издание не смее да биде препечатуван, копиран или објавуван во која било форма или на кој било начин во електронските или печатените медиуми, без писмена согласност од издавачот.

Кога мене ќе ме нема

Колин Оукли

АКО И ТИ САКАШ КНИГИ...

ФЕВРУАРИ

Прва глава

Кељот гонема. Стојам пред отворениот фрижидер, дозволувајќи му на ладниот воздух да бега и да се крие околу моите голи бутони. Ги растргав настрана сите пластични кутии со остатоци од оброци кои никогаш нема да ги изедеме. Ги пребарав фиоките во замрзнувачот, проверив под исушениот целер. На дното од фиоката за зеленчук имаше насобрано нешто лигаво. Додадов „чистење“ на мојот умствен список со обврски. Ги извадив дури и сите органски млека и сокови од горната полица и проверив зад нив. Ништо.

Кељот дефинитивно го нема.

Тогаш го слушам. Високото пискање на Кралицата Гертруда, нашето морско прасе, доаѓа од дневната соба. И знам што се случило со мојот зеленчук.

Ја чувствувам лутината како се собира и врие во мене како лименка Кока Кола што долго време се тркала под седиштето во автомобил - само чека да ја отвориш за да може да експлодира.

Тоа е само кељ.

Кога мене ќе ме нема

Тоа е само келъ.

Тоа е само рак.

Мојата лутина наводно е само болка и тага која носи маска. Така ми рече психијатарот во едната сесија на која се согласив да присуствувам пред четири години, кога имав рак на дојка.

Да, *имав*.

Но сега мислам дека мојата лутина не е друго чувство со маска, туку вистинска, обична лутина поради веројатноста дека постои шанса повторно да имам рак на дојка.

Да, *повторно*.

Кој добива рак ДВАПАТИ пред да наполни триесет години? Зарем тоа не е исто како *двапати* да те удри гром? Или *двапати* во *еден живот* да купиш добитни бинго тикети кои ќе ти донесат по неколку милиони? Тоа е како добивање на канцер лото.

„Добро утро.“ Џек влегува во кујната со поспаното тетеравење, се просева, облечен во истуткана маичка на која пишува: ОДДАЛЕЧЕТЕ СЕ. ЌЕ СЕ ОБИДАМ ДА НАПРАВАМ ХЕМИСКИ ЕКСПЕРИМЕНТ и неговите зелени хируршки панталони. Ја вади својата шолја-термос од шкафчето над лавабото и ја става под кафематот. Го полни цилиндарот со кафе за еден и го притиска копчето „старт“. Јас длабоко вдишувам. И покрај тоа што веќе не пијам кафе, обожавам да го мирисам.

„Џек“, велам, оддалечувајќи се од мојата пропадната мисија пред фрижидерот и отворајќи го блендерот на работната маса. Истурам една чаша замрзнати малини во стаклениот сад.

„Да, бејб?“ Тој ми се приближува одзади и силно ме бакнува во точката каде што ми се спојуваат увото и вилицата.

Колин Оукли

Гласното ЦМОК ми вибрира во ушното тапанче.

„Бени!“ вели, исто така директно на моето уво, кога нашиот териер со три нозе влегува во просторијата. Џек клекнува на земја за да го поздрави. „Коједобромомче? Какоспиеше? Сигурносигладен? Гладенлиси-Бени?“ Опашот на Бени непрестајно удира по плочките на кујнскиот под додека го прифаќа утринското галење и чешкање на Џек.

Џек станува и се упатува кон шпајзот за да ја земе храната на Бени.

„Ја нахрани Герти со кељот што беше во фрижидер?“

„Ох, да.“ Ги крева рамениците. „Немаше веќе краставици.“

Стојам таму и зјапам во него додека тој зема една банана од садот за овошје и ја лупи. Бени задоволно си го грицка појадокот.

Џек гриза од бананата и конечно ја забележува тежината на мојот поглед. Ме погледнува. Потоа погледнува во блендерот. Тогаш се плеска по челото со слободната рака. „Ох, по ѓаволите. Извини, бејб“, вели. „Ќе купам друг вечер, кога ќе се враќам од клиниката.“

Воздивнувам и го притискам копчето за дробење на мраз на блендерот, приготвувајќи го моето утринско смути, без кељ.

Длабоко вдишувам.

Тоа е само кељ.

А има деца кои гладуваат во Дарфур. Деца кои ги убиваат на спиење. Дарфур беше со геноцидот? Не ми текнува. Во секој случај, на деца им се случуваат ужасни работи, а јас овде се нервирам за еден глупав зеленчук.

И можното враќање на ракот.

Кога мене ќе ме нема

Но Џек не знае за ракот затоа што сè уште му немам кажано. Знаам, не треба да се кријат тајни од сопружникот и така натаму, и така натаму.

Но има многу работи кои не му ги кажувам на Џек.

Како на пример тоа дека не можеш туку-така да купиш органски келѝ од маркетот на нашата улица. Единствената продавница што го продава се наоѓа на сто и триесет километри одовде, скоро во Атланта. А пазарот од каде што јас купувам органски келѝ во последно време не отвора дури до понеделник. Има уште една мала тезга што понекогаш држи органски келѝ, но работи само во сабота. А денес е четврток.

Џек не знае ништо од ова затоа што Џек не пазари. Тој не пазари затоа што во едната и единствена прилика кога го пратив во продавница по лимони и омекнувач за алишта се врати со куп чуда кои не ни требаа, платени 125\$.

„Не се секирај“, велам. „Јас ќе купам следниот пат кога ќе одам на пазар. Не е ништо страшно.“

Не е ништо страшно.

Не е ништо страшно.

Го сипувам моето розово смути кое всушност треба да биде зелено во чаша и се упатувам кон шанкот каде што ми стои листата со обврски. Го земам моливот што лежи покрај тефтерот и пишувам:

4. Да ја исчистам фиоката со зеленчук.

5. Да се јавам да проверам за келѝ во сабота.

Потоа ги скенирам останатите три работи кои треба да ги завршам денес меѓу предавања.

1. Да направам картончиња за учење.

Колин Оукли

2. Да купам силикон за прозорците.
3. Да работам на тезата!

Мојата теза. За која сè уште немам тема. Моментално тече вториот семестар од моите постдипломски студии, а јас одбрав, истражив и отфрлив некои шест различни теми за мојата дисертација.

„Диорама!“ се развикува Џек, бркајќи ги моите мисли.

Моите очи се фокусираат на него кога сфаќам што кажа. Ме исполнува олеснување и за момент заборавам на сè друго што ми тежи - кел, рак, теза.

„ДА!“ одговарам.

Тој ми се клешти, а јас се фокусирам на неговите горни, предни накривени заби. Тоа беше првата работа што ја забележав кај него и таа негова мана ми беше неодоливо шармантна. Така знаев дека сум во неволја. Затоа што кога некој не ти се допаѓа, си помислуваш само, „Ау, какви криви заби има“.

Сè уште насмеан, Џек кима со главата, видно задоволен од себе што се сети на зборот што нè измачуваше пред три вечери кога вртевме ТВ канали и налетавме на Џурасик Парк.

„Човече, ова е најдобриот филм на сите времиња“, рече тој.

„Најдобриот“, се согласив јас.

„Како помал, го сакав толку многу што...“

„...си анализираш дали е можно да се оживеат диносауруси со помош на ДНК од комарец. И си освоил прво место на натпреварот по биологија Брентон“, довршив наместо него, игриво превртувајќи со очите. „Сум слушнала.“

Но мојот сопруг немаше намера да се откаже од навраќањето на неговите славни денови како

Кога мене ќе ме нема

бубалица. „Но најдобриот дел беше чудото што го изградив со куп минијатурни макети на диносауруси. По ѓаволите, како се викаа? Го чував цела вечност. Се прашувам дали татко ми уште го чува.“

„Терариуми?“

„Не, тие се со вистински растенија. Ова беше со кутија од чевли и...“

„Знам за што зборуваш. Само не можам да се сетам, чекај - циклорама? Не, тие се кружни.“

„На врв на јазик ми е...“

И продолживме така уште неколку минути, двајцата блокирани и неспособни да се сетиме на зборот.

Сè досега.

„Диорама“, повторувам јас смешкајќи се.

И причината што се клештам не е олеснувањето што доаѓа кога конечно ќе се сетиш на збор што те мачел. Причината е Џек. Мојот сопруг кој испукува зборови без апсолутно никаков контекст во нашата кујна во четврток наутро. И ми го исполнува срцето со восхит и задоволство од нашата врска. Претпоставувам дека сите парови се чувствуваат вака некогаш - дека нивната врска е специјална, најсилна, најголемата љубов на сите времиња. Не постојано, само во оние ретки и скапоцени моменти кога ќе ја погледнеш личноста со која си и ќе си помислиш: Да. Ти си тој/таа.

Ова е еден од тие моменти. Ме исполнува топлина.

„Зошто уште ги пиеш тие чуда?“ вели Џек, меркајќи го мојот домашен шејк. Тој сега седи на работната маса спроти мене, јадејќи шарен детски корнфлекс од несоодветна и нездраво голема чинија. Џек обожава корнфлекс. Би можел да го јаде буквално за секој оброк. „Имаше рак пред *четири* години.“

Сакам да му го дадам мојот однапред подготвен одговор што го давам секогаш кога поставува

Колин Оукли

прашања за мојата здодевна, органска исхрана богата со антиоксиданси: „И не сакам да имам пак.“

Но денес не можам да му ја кажам тоа.

Денес морам да му ја кажам тајната што ја чувам во себе скоро дваесет и четири часа, откако завршив со телефонскиот разговор со доктор Сондерс вчера утрото, бидејќи бев физички неспособна да ги изговорам зборовите. Ми беа заглавени во грлото како една од оние здодевни лушпи од пуканки кои ти се лепат за крајниците и ти ги насолзуваат очите.

Ги пребарувам аглите на мојот мозок во потрага по правилните зборови.

Стигнаа резултатите од мојата биопсија. Не изгледаат добро.

Па, тумор маркерите ми се покачени. Сакаш да седнеме некаде на ручек денес?

Ти текнува на забавата што ја правевме минатиот февруари за да ја прославиме мојата трета годишнина откако го излечив ракот? Упс!

Но се одлучувам за нешто едноставно: грубата ладна вистина. Затоа што без оглед на обидите на докторот да го ублажи ударот со неговите „ќе треба само да направиме уште неколку тестови“ и „ајде да не креваме паника додека не сме сигурни со што си имаме работа“, јас знам дека вистината е една ужасна, страшна, лоша, многу тажна работа.

Се накашлувам за да си го прочистам грлото. „Па, вчера се јави доктор Сондерс.“

Му стојам свртена со грб, но просторијата одеднаш е страшно тивка и знам дека ако се свртам да погледнам, ќе видам дека лажницата му виси во воздух меѓу устата и чинијата, како да јаде корнфлекс на филм и некој притиснал пауза за да се јави на телефон или да оди во тоалет.

Кога мене ќе ме нема

„И?“ вели тој.

Се вртам навреме за да го видам како ја спушта лажицата во чинијата. Се движи како да гледам забавена снимка. Или можеби јас сум забавена снимка.

„Вратен е“, велем во истиот момент кога чинијата се лизга од неговите раце и млекото и шарениот корн-флекс се лијат надолу по неговата нога и на подот.

„Да му ебам мајката“, вели тој скокајќи од работната маса.

Ја грабнувам хартијата од држачот зад мене и почнувам да кинам доволно големи парчиња за да го средам хаосот. Тогаш се наведнувам и почнувам да бришам.

„Дај јас“, вели Џек клекнувајќи до мене. Му подавам малку од хартијата.

Ја напаѓаме барицката од млеко во тишина - браќајќи го Бени кој сака да лиже од зашеќереното млеко - и јас знам дека Џек ја апсорбира информацијата што штотуку му ја дадов. Наскоро ќе почне да ме критикува што не му кажав порано. Ќе почне да ме прашува како сум можела да му го кријам ова цели дваесет и четири часа. Потоа ќе ме праша што точно ми рекол доктор Сондерс. Ќе сака да му го повторам разговорот од збор до збор. И јас ќе му го повторам, како да прераскажувам некое сочно озборување од нашето маало.

Тој рече.

И потоа јас реков.

А потоа тој рече.

Но дотогаш, Џек ќе апсорбира. Ќе размислува. Ќе процесира. Додека ние - еден до друг - даваме сè од себе да го средиме овој голем смешен хаос.

Пред да се упати накај ветеринарната болница, Џек ме бакна во образот, ми го стисна рамото и ме погледна директно во очи. „Дејзи. Ќе биде добро.“

Јас кимнав. „Не си го заборавај ручекот“, му реков, подавајќи му ја кафената хартиена кеса во која имав ставено сендвич со туна, неколку мали морковчиња и едно енергетско чоколатце. Тогаш, кога тој излезе низ задната врата на кујната, јас отидов во тоалетот за да се подготвам за мојот ден. Разнишаната мрежеста врата крцна кога се отвори и затвори зад него.

Знам дека Џек сакаше да каже: „Нема да умреш.“ Но јас знам дека нема да умрам. Веќе со години правам проверки на секои шест месеци, а од моите последни уредни добри резултати помина само една година и не можам дури ни да го почувствувам туморот што го најдоа со мамографијата кога си ја допирам и стискам левата града, па сигурна сум дека го открија рано, исто како и првиот пат. И тестовите што сакаат да ми ги направат утре сабајле само ќе потврдат дека имам рак на дојка. Повторно. Но тоа не значи дека сè ќе биде добро.

Јас не сакам повторно да ме оперираат. Не сакам повторно да одам на хемотерапија. Ниту пак на радијација. И не сакам да изгубам уште една година од животот додека се малтретирам со овие третмани. Знам дека се однесувам како плитко дете - дете кое удира со ногата во подот и ги стега рацете во тупаници, очите цврсто затворени како да не сака да се соочи со светот. *Нејќам! Нејќам! Нејќам!* Знам дека треба да бидам благодарна. Кога е во прашање ракот, релативно, може да се каже дека јас лесно поминав. Па токму затоа се срамам дури и само да го признаам мојот најголем страв: не сакам повторно да ми падне косата.

Кога мене ќе ме нема

Знам дека ова е плитко и глупаво и нескромно и страшно многу неважно, но јас ја обожавам мојата коса. И и покрај тоа што минатиот пат се обидував да бидам „силна, храбра ќелава жена“, искрено, не ми стоеше добро. Некои луѓе знаат да изгледаат добро и без коса. Јас не сум една од нив. Мојата бујна коса со боја на чоколадо штотуку почна повторно да ми ги допира рамениците и не е густа и сјајна каква што беше порано, но долга е. Женствена е. И сега откако еднаш ја изгубив, јас ја ценам и сакам многу повеќе. Понекогаш се затекнувам како несвесно ја допирам и галам, како што го галам крзното на Бени.

Добра коса.

Убава коса.

Седи тука, коса.

Јас исто така си ги обожавам градите и тоа е причината што не му дозволив на доктор Сондерс да ги отсеке минатиот пат. Многу жени ја избираат таа опција. *Земај ги! Чисто за да бидеме безбедни! Тоа се само гради!* Но јас имав само дваесет и три години и не сакав да се разделам од нив. Зошто не можеше ракот да се вгнезди во моите бутови или во мојот стомак кој никогаш не бил потполно рамен? Со задоволство ќе се откажев од тие делови. Зошто мораа да бидат баш моите убави гради со совршена големина кои прават најголемиот дел од мажите да се загледуваат во мене?

Не е дека донесов некоја лоша медицинска одлука. Веднаш по мојата дијагноза, во Тајм излезе еден текст кој ги објаснуваше резултатите од големо медицинско истражување во Хјустон кое открило дека жените кои избираат превентивна мастектомија имаат подеднакви шанси за враќање на ракот како и жените кои не се подложуваат на операцијата. Јас никогаш не читам Тајм. Текстот го видов додека одев на предавање по Социологија на криминал, за време на возењето

Колин Оукли

во автобусот, сиркајќи преку рамото на студентот кој седеше до мене. *Ова е знак*, си помислив. И потоа, кога му го спомнав истото на доктор Сондерс, тој се согласи дека резултатите изгледаа солидно и покрај тоа што истражувањето беше прелиминарно - изборот беше мој.

Сега, четири години подоцна, додека повторно седам овде со рак, случајното здогледување на некој-си текст во весник веќе не ми личи толку многу на судбина - ми личи само на верување во нешто во што сакав да верувам за да можам да направам нешто што сакав да направам. Требаше да им дозволам да ги земат моите проклети гради. Не требаше да бидам толку вообразена.

Завршувам со миење на моите заби и се погледнувам во огледало за последен пат.

Мојата коса.

Моите совршени гради.

Вдишувам. Издишувам.

Тоа е само рак.

Ми се допаѓа утринскиот спокој. Моментално сум сама во куќата, но уживам во потсетниците кои ми покажуваат дека не сум сама на светот. Џек го нема, но неговото присуство сепак е видливо и опипливо. Вдлабнувањето на креветот, каде што неговото тело ги стоплило чаршавите, ме мами. Можеби можам да си легнам само на секунда. Што е тоа кај ненаместените кревети што толку многу искушува? Му одолевам на нагонот, го повлекувам јорганот и ја мазнам постелнината. Потоа ја протресувам перницата на Џек, бришејќи ги доказите за добриот сон од ноќеска и оставајќи ја убава и исполнета за вечер.

Кога мене ќе ме нема

Собирам три пара носени чорапи од подот покрај креветот и ги фрлам во корпата за валкани алишта. Потоа погледнувам во отворениот куфер на подот покрај нашиот гардеробер. Јас и Џек секоја година го прославуваме дванаесетти февруари - дента кога, по месеци хемотерапија и шест недели радијација, доктор Сондерс ми се јави и ме извести дека официјално сум излечена од рак. Лани, за третата годишнина, планиравме тивка вечера за нашето семејство и пријатели во мојот омилен ресторан. Џек требаше да резервира приватна просторија во Хери Бисет, но утрото пред забавата, кога се јавив да прашам дали ќе биде проблем да си донесеме сопствен шампањ, менаџерот ми кажа дека нема регистрирано резервација. Џек имаше заборавено да резервира.

Сериозно, Џек? Нема резервација во Х.Б? Јави им се на сите и кажи им дека забавата е ОТКАЖАНА, му испратив порака, бесно бодејќи ја секоја буква на мојот невин iPhone.

Кога паркирав пред нашата куќа таа вечер, сè уште толку многу чадеж од уши што едвај ги забележав автомобилите поредени по нашата страна од улицата. Но кога влегов низ задната врата, хор гласови извикаа „Среќна Ракодишнина!“ и моите диви ококорени очи почнаа да ги скенираат веселите лица на нашето семејство и нашите пријатели. Џек не само што ги имаше покането сите кај нас дома на импровизирана забава без подготовка, туку имаше стигнато и да нарача пијалак и неколку послужавници пилешки прсти, а имаше запалено дури и декоративни свеќи.

„Те сакам“, изусти немо од другата страна на кујната каде што полнеше чаша со бело вино за мајка ми - единственото вино што таа го пие. Јас кимнав, а моите образи беа вцрвенети од топлината и моето срце полно со љубов за мојот изгубен, расеан сопруг кој,

како мачка, секогаш некако успеваше да слета на нозе.

Џек годинава повторно ме изненади и ми кажа дека планирал патување за нас. Јас ретко добивам шанса да поминам повеќе од неколку часа насамо со мојот сопруг работохоличар, кој е еден од ретките преамбициозни поединци кои истовремено работат на добивање на титулите Доктор по ветеринарна медицина и Професор по ветеринарна медицина, па јас сум исклучително возбудена.

Треба да тргнеме за два дена и мојата страна од малиот куфер е педантно спакувана: џемпери свиткани во ролни, здиплени фармерки, долна облека и чорапи во страничните џебови. Другата страна од куферот, страната на Џек, е празна. Јас го потсетувам да ја наполни секоја можна вечер неделава, иако знам дека ќе чека до последна минута, па ќе ги нафрла сите работи во сабота сабајле и тогаш неизбежно ќе заборава нешто важно, како четка за заби или течност за неговите леќи.

Воздивнувам на глас. Со крајчето од окото, забележувам една полупразна чаша на масичката покрај неговата страна од креветот. Ја земам, го бришам крукчето од вода останато на дрвото и ја враќам чашата во кујната.

На почетокот, кога се вселивме заедно, хаотичноста на Џек ме вџашуваше. И покрај тоа што ние сè уште не бевме венчани, се однесувавме како типичен клише млад брачен пар.

„Јас не сум ти проклета слугинка!“ му се развивав еднаш луто, за време на една особено жестока расправа.

„Не ти ни побарав да бидеш“, беше неговиот ладен одговор.

Ние бевме противници на бојно поле, ниту едниот ниту другиот не сакаше да попушти и да ја

Кога мене ќе ме нема

изгуби својата територија. Ставот на Џек беше дека нередот и хаосот не му пречат; тој немаше ништо против чистењето, но едноставно не мислеше на тоа. Јас се расправав дека ако му е гајле за мене, тогаш ќе мисли на тоа и ќе ги раскрева работите што ги расфрла. Секоја валкана чинија на која налетував, секое палто или чевел кој не беше вратен на своето место во плакарот беше конкретна навреда: „Не те сакам! Не ми е гајле за твоите чувства! Намерно ја оставам шолјата од кафе на лавабото во тоалетот за да те нервирам! Ха! ХАХАХА.“

Но како и најголемиот дел од паровите кои одлучуваат да издржат долгорочно, јас полека почнав да прифаќам дека неговата неуредност е само тоа - неуредност. Не личен напад. А Џек одвреме-навреме правеше напори да ги средува купот документи на неговото биро кои се закануваа да се струполат на подот како лавина - а имаше и страшно добри денови, кога му текнуваше дури и да ги врати користените садови во кујната. Иако никогаш не стигнуваа до машината за садови.

Додека ја полнам машината, лицето ми го гали нежно ветре. Погледнувам нагоре кон редицата прозорци над лавабото и ѝ се восхитувам на нивната старомодна убавина додека истовремено ја укорувам нивната неефикасност. Освен тоа што ги имаат оригиналните стакла од 1926^{та}, годината кога ја изградиле нашата куќа, дрвените рамки околу нив се фарбани толку многу пати што ниту еден прозорец не се затвора целосно, туку остава дупки и процепи од каде што влегува воздух.

Прозорците треба целосно да се сменат, но со оглед на тоа што во моментот не можеме да си го дозволиме тоа скапо решение, јас одлучив да ги затворам тие дупки со силикон. Задача број 37 на мојот

Колин Оукли

бескрајно долг список со работи што треба да се направат за нашата куќичка во шпански стил да не се претвори во непогодна за живеење.

Кога баравме куќа пред две години, јас веднаш се вљубив во нејзините заоблени сводови на вратите, покривот од црвени керамиди, камениот преден трем со црна ограда од ковано железо и жолтата фасада со штукатура. Се замислив себеси како мрзливо јадам парчиња скап кашкавал во комбинација со убаво вино под големата маслинка во задниот двор. Џек не беше толку шармиран.

„Тоа во дворот не е маслинка“, рече тој, распркувајќи ја мојата фантазија. „А на куќава ѝ треба многу работа. Куќата што ја видовме вчера беше подготвена за вселување. А и тазе бојадисана.“

Јас затресов со главата, мислејќи на заоблениот агол во претсобјето и старинскиот телефон што планирав да го најдам на некој од пазарите за антиквитети за да го сместам таму. „Ова е тоа.“

„Јас нема да имам време за да направам сè што ѝ треба на оваа куќа“, рече тој. „Знаеш каков е мојот распоред.“

„Но јас имам. Јас имам време. Ти нема да треба да мрднеш со прст. Ти ветувам.“

Тој повторно се обиде. „Го виде ли дворот? Мислам дека нема една саглам тревка одзади, сè е плевел и пиреј.“

„Јас ќе го средам“, реков брзо. „Ќе видиш.“

Тој воздивна. Џек ме познаваше доволно добро за да знае дека не дозволував ништо да ме поколеба откако ќе одлучев нешто. Поразено затресе со главата. „Само ти“, рече.

Се насмевав и ги замотав рацете околу него, презадоволна од победата.

Кога мене ќе ме нема

„Ќе биде совршено“, реков.

Но не беше совршено. Брзо откако се вселивме, сфатив дека Џек беше во право (иако никогаш нема да му го признаам тоа) - куќата не бараше само малку површинска работа. Куќата бараше страшно многу работа. Откако ги офарбав сите пастелни сидови внатре, купив нови филтри за воздух, ги откорнав сите диви треви во дворот, ја измив фасадата, викнав мајстор да направи нови скали на задниот трем и ја истрив, пребришав и исполирав секоја видлива површина, нашиот бојлер експлодираше. Бувна во оган. Пет месеци подоцна, рикна климатизерот. Потоа пукна цевка, поплавувајќи го подрумот, и тоа беше моментот кога го откривме проблемот со мувлата која само чекала да дојдеме до неа зад сидовите. И откако ги изгасивме сите тие мали пожари (во случајот со бојлерот *буквално*), јас сè уште имам бескраен список со мали задачи што треба да ги завршам што го чувам залепен на вратата од фрижидерот, како на пример: да повикам електричар да ги смени прекинувачите, да ставам нова сидна облога во кујната, да го исполирам и излакирам оригиналниот бродски под и се разбира, да ги силиконизирам прозорците кои никогаш не се затвораат.

Завршувам со полнењето на машината за садови и ја пребришувам работната маса. Потоа грабнувам една кесичка со мали морковчиња од фрижидерот заедно со ручекот кој си го спакував синоќа и списокот со обврски за денес и ги ставам сите работи во мојата чанта пред да ја префрлам преку глава и рамо. Зимата неделава се однесува како рана пролет, па и покрај тоа што е февруари, излегувам само по џемпер и го оставам мојот омилен црн капут во плакарот во претсобјето.

Излегувам од куќата исто како Џек, прво ја отворам тешката дрвена врата со квака што лепи, а потоа

Колин Оукли

комарникот. Го оставам да тресне зад мене, уживајќи во крцкањето на за'рганата шарка, исто како и секој ден. Звукот ме потсетува на лето. Моето омилено годишно време.

Се симнувам од тремот и се упатувам кон нашиот паркинг за едно возило. Тој што стигнува дома последен мора да паркира на улицата - обично Џек. Погледнувам кон куќата на Семи, нашата сосетка. Светлото на нејзиниот трем сè уште свети, веројатно застанала некаде на појадок по смената. Малку ми олеснува затоа што и покрај тоа што жената ми се допаѓа, таа знае да ти ги дупне ушите од зборување, па и најобичниот поздрав секогаш се претвора во петнаесет или дваесет минутен монолог (нејзин). А денес имам сосема доволно време колку да стигнам до факултетот, да ја паркирам колата, да го фатам универзитетскиот автобус и да стигнам до зградата каде што се одржуваат предавањата по психологија пред истите да почнат.

Возам по маалските улици порабени со дрвореди и поминувам покрај стадионот за бејзбол. Напролет, ако седиме во задниот двор, понекогаш можеме да го чуеме удирањето на дрвените палки по кожните топчиња, но ниту јас, ниту Џек не сме доволно заинтересирани за спорт за некогаш да видиме кој игра или кој победува. Тоа е една од првите работи што ги засакав кај Џек - тоа што за разлика од секој друг маж во овој град, тој не ги поминуваше саботите пиејќи пиво и коментирајќи во стилот, „тренерот мора да престане со оваа стратегија.“

Атина е универзитетски град во секоја смисла на зборот. Триесет и петте илјади студенти кои студираат на универзитетот сочинуваат една третина од населението на градот. Кога ќе дојде лето - и студентите ќе се спакуваат за да се вратат дома или да студираат

Кога мене ќе ме нема

некаде надвор - тогаш исчезнува и дивата енергија што ја исполнува секоја кафетерија, автобуска станица и бар од септември до мај. Градот конечно почнува да дише и ужива во просторот кој го има за да ги испружи рацете сè додека не почне следниот семестар.

Но денес, енергијата е силна и присутна додека јас полека поминувам покрај групи деца кои одат на предавања, ги исполнуваат тротоарите, невнимателно преминуваат улици. Се чудам колку младо изгледаат. Мене, на дваесет и седум години, од најстарите студенти ме делат само неколку години, па затоа не можам да објаснам зошто се чувствувам како да сме разлика цел живот. Што е она што ме остаре предвреме? Бракот? Ракот? Или сфаќањето и прифаќањето на смртноста - нешто што најголемиот дел од децата на факултет сè уште го немаат целосно сварено?

За среќа, јас не сум најстарата во мојата мастер програма. На предавањата по Напредни теории за управување со стрес во моја близина седи една четириесет и нешто годишна жена со посивена коса по име Тереза. Јас си замислувам дека е неодамна разведена и дека ова е нејзиното „јади, моли се, уживај“ искуство. Џек вели дека можеби едноставно ја изгубила работата во рецесијата и сака да се обиде да најде нова кариера.

Која и да е причината, претпоставувам дека сите си имаат своја приказна за тоа зошто се наоѓаат каде што се наоѓаат. Мојата, се разбира, е поврзана со ракот. Јас почнав со хемотерапија веднаш штом дипломирав, па морав да ги одложам постдипломските студии за една година. Меѓутоа, следната есен, кога терапиите завршија, јас сè уште не бев подготвена. Моето тело беше уморно.

„Направи пауза неколку години“, рече Џек. „Ќе се венчаме. Ќе се забавуваме.“

Колин Оукли

Така маж ми ме побара за жена.

Јас прифатив.

Потоа добив работа во кол центар за кредитни картички каде што носев телефонски слушалки и читав медицински книги по психологија за да тепам време. Кога ќе го чуев сигналот на уво, љубезно велев, „Ви благодарам што се јавивте во Амери Фонд.“ Мојата работа беше да им помагам на луѓето да ги префрлаат своите средства на нова кредитна картичка без камата во текот на дванаесет месеци. „По истекот на првите дванаесет месеци, каматната стапка ќе изнесува 15,99% до 23,99% во зависност од вашата кредитоспособност“, им објаснував на гласовите без лица на другиот крај од линијата. Но мојот омилен дел од работата всушност воопшто не беше дел од работата. Или барем не требаше да биде. Мојот омилен дел беше кога клиентите ми објаснуваа зошто вадеа нови кредитни картички, овозможувајќи ми да сирнам во нивните животи. Имаше среќни исклиширани причини: „Керка ми штотуку се сврши. Отиде пензијата!“ и неочекувано тажни: „Мојот Херман обично се грижеше за овие работи. Но сега го нема.“ Јас не смеев да скршнувам од сценариото, но ако во моја близина немаше некој од надредените, знаев да потпрашам, „Колку години има Вашата ќерка?“ или „Кога почина?“ И сфатив дека најголемиот дел од луѓето едноставно сакаа да зборуваат. Да бидат ислушани. Па макар и од страна на обичен туѓинец. Или можеби особено од страна на туѓинец. Се чувствував како да вршев јавна служба. Или барем тоа беше она што си го велев себеси со цел да се чувствувам подобро во врска со мојата минимално платена работа. Како и да е, тоа ми се допаѓаше. Слушањето.

Дотогаш, јас ги поминував разните фази до целта да станам психијатар.

Кога мене ќе ме нема

Ги штиклирав празните коцкички во животниот план кој го имав направено кога имав тринаесет години и кога за првпат го гледав филмот Принцот на плимите. Сакав да бидам Барбра Стрејсенд, на голема фотелја и со скапи дијаманти, да ги отклучувам мистериите во мозоците на мажите и неодговорно да се вљубувам. Тоа ми изгледаше страшно гламурозно и возрасно. И како и најголемиот дел тринаесетгодишни деца, јас очајно сакав да бидам гламурозна, а верував дека *веќе* сум возрасна.

По две години, кога мојот менаџер сакаше да ме унапреди и да ме префрли на другата страна од кол центарот - да вртам по телефони наместо да ми вртат, јас решив дека е време да се вратам на факултет. Не сакав да бидам „проклет телемаркетер“, што би рекла мајка ми. Јас сакав - навистина сакав - да бидам психијатар.

Стигнувам на предавањето пет минути порано. Седнувам на моето место и ги вадам картончињата за учење од мојата чанта за да ги испишам со концепти кои треба да ги запомнам за испитот следниот вторник. Уживам - како и секогаш - при помислата дека ќе пречкртам нешто од мојот список со обврски. Но пред да успеам да го спуштам пенкалото на хартијата, мојот мобилен телефон свони.

Тоа е мојата најдобра пријателка, Кејлеи, која работи како наставничка во градинка и технички не ѝ е дозволено да го користи својот мобилен телефон во работно време, односно додека е со децата. Но Кејлеи не ја боли газ. Впрочем, јас сум 90% сигурна дека кога таа ќе умре, на нејзината надгробна плоча ќе пишува, „Не ме боли газ.“

Го намалувам мојот телефон, пренасочувајќи го повикот на Кејлеи на гласовна пошта затоа што мене ме боли газ и затоа што мојата професорка, доктор

Колин Оукли

Волден, минијатурна жена висока метар и шумска јагода, се позиционира пред нас и си го прочистува грлото. Се насмевнувам кога се обидувам да погодам како ќе звучи пораката на Кејлеи. Веројатно ќе биде некоја жолчна критика на деветнасетгодишниот кошаркар со кој несоодветно и безобразно спие или нервозно озборување на нејзината „совршена“ колешка Памела која носи бисери и џемпери со животни на нив.

Одеднаш се муртам, затоа што на моите гради има камен, во мојот стомак црна дупка, како да сум заборавила нешто. Го исклучив ли шпоретот дома? Си го зедев ли ручекот од фрижидерот? Да не е време да се смени масло во колата?

И тогаш ме погодува одеднаш и силно и не можам да поверувам дека заборавив, макар и на секунда.

Мојот рак е вратен.